

Programmabegroting 2024

Versie: Vastgesteld door Raad

9 november 2023

Financieringsparagraaf

Interne ontwikkelingen

De treasuryfunctie baseert het treasurybeheer op een liquiditeitenplanning die dezelfde periode omvat als de meerjarenbegroting. Een juiste liquiditeitenplanning maakt het mogelijk tijdig financieringsbeslissingen te nemen die beantwoorden aan de doelstellingen die we in het treasurystatuut hebben geformuleerd (zie hiervoor). In 2023 blijft de aandacht gericht op het steeds nauwkeuriger in beeld krijgen van de kasstromen met een onzeker renterisico (investerings- en grondexploitaties).

Externe ontwikkelingen

De Russische inval in Oekraïne brengt naast veel leed, ook onzekerheid met zich mee. De belangrijkste economische gevolgen voor Nederland zijn op dit moment een hoge energieprijzen en hoge prijzen voor materialen. Daarnaast is er een forse inflatie. Door de val van het kabinet is het lastig de koopkrachtontwikkeling over de komende jaren te voorspellen. Verwachting is dat de komende jaren de rente blijft stijgen.

Om de inflatie te beteugelen heeft de Europese Centrale Bank (ECB) de rentetarieven al diverse malen verhoogd. In september heeft de Europese Centrale Bank (ECB) de officiële rente wederom verhoogd: met 0,25 procentpunt tot 4 procent. Nog nooit in het bestaan van de ECB was de rente zo hoog.

Het rentetarief dat wordt verhoogd is de depositorente. Dat is de rente die gewone banken betalen als ze geld stallen bij de ECB. Een hogere ECB-rente betekent over het algemeen ook een hogere rente die banken vragen aan consumenten en bedrijven die geld lenen. Denk aan de hypotheekrente, de krediet- en leenrente, studieleningen, de obligatierente en natuurlijk de spaarrente. De verwachting is dat al die rentetarieven de komende tijd verder gaan oplopen.

Treasurybeheer

Bij het treasurybeheer onderscheiden we de volgende deelfuncties:

- Risicobeheer (renterisico's en kredietrisico's);
- Kasbeheer;
- Gemeentefinanciering.

Risicobeheer

Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de wet Fido. In beginsel kunnen de risico's die verbonden zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie worden onderscheiden in renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Voor onze gemeente zijn de twee laatstgenoemde risico's niet van toepassing, want onze gemeente heeft geen vrij verhandelbare aandelen en dergelijke en leningen worden uitsluitend verstrekt, aangegaan of gegarandeerd in euro's.

Renterisico's kortlopende schuld

Het financieren van de gemeentelijke huishouding door middel van kortlopende geldleningen en de kredietfaciliteit bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is gebonden aan de norm die de kasgeldlimiet van de Wet Fido stelt: 8,5% van het begrotingstotaal per 1 januari van het begrotingsjaar. Voor het begrotingsjaar 2024 geldt voor onze gemeente de volgende kasgeldlimiet:

Kasgeldlimiet	
Begrotingstotaal	108.225
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,50%
Kasgeldlimiet	9.199

De gemeente verwacht dat de kasgeldlimiet in 2024 niet wordt overschreden.

Renterisico langlopende schuld

Met de renterisiconorm is in de wet Fido een norm gesteld voor het renterisico op langlopende opgenomen leningen. Op onderstaande Modelstaat B moet de gemeente aan de Provincie rapporteren over het renterisico gedurende een periode van vier jaren. De herfinanciering van jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen van lopende geldleningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm.

De volgende tabel geeft de renterisiconorm weer die voor 2024 en de jaren daarna in acht genomen moet worden.

Modelstaat B Stap	Variabelen renterisiconorm	Jaar			
		2024	2025	2026	2027
-1	Renteherzieningen				
-2	Aflossingen	6.000	5.000		
-3	Renterisico (1+2)	6.000	5.000	-	-
-4	Renterisiconorm	21.645	21.932	21.087	20.896
(5a) = (4 -/- 3)	Ruimte onder renterisiconorm	15.645	16.932	21.087	20.896
(5b) = (3 -/- 4)	Overschrijding renterisiconorm	-	-	-	-
Berekening Renterisiconorm					
(4a)	Begrotingstotaal 2024	108.225	109.658	105.433	104.482
(4b)	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
(4) = (4a x 4b / 100)	Renterisiconorm	21.645	21.932	21.087	20.896

Uit de tabel blijkt dat we de renterisiconorm in de komende jaren niet zullen overschrijden.

Kredietrisico's

Kredietrisico's kunnen zich op twee manieren manifesteren:

- Het risico verbonden aan door de gemeente verstrekte leningen en uitgezette beleggingen (deposito's);
- Het risico verbonden aan door de gemeente verstrekte directe en indirecte borgstellingen.

De Wet Schatkistbankieren beperkt de beschikkingsbevoegdheid over de eigen middelen van de gemeente Diemen. Tevens maakt het fondsvorming voor specifieke doeleinden onmogelijk. Verder dient de gemeente Diemen dagelijks overtollige liquide middelen naar de schatkist af te romen, evenals eventuele tekorten uit te zuiveren. Hierdoor zijn er geen risico's op deposito's voor de gemeente Diemen. Bij door de gemeente verstrekte langlopende leningen is tot nu toe geen enkele geldnemer in gebreke gebleven bij zijn betalingsverplichting. Er zijn geen aanwijzingen dat daarin in de komende jaren verandering optreedt.

Bij door de gemeente Diemen verstrekte gemeentegaranties in de vorm van directe borgstelling is tot nu geen enkele geldnemer in gebreke gebleven. Er zijn geen aanwijzingen dat dit in de komende jaren anders zal zijn. Bij de stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en de stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) bekleedt de gemeente een achtervangpositie. Hierdoor staat de gemeente indirect borg voor de langlopende leningen die onder directe borging van het WSW aan woningcorporaties zijn verstrekt en voor de hypothecaire geldleningen (met Nationale Hypotheek Garantie) die onder directe borging van het WEW aan particulieren zijn verstrekt.

Kasbeheer

In het kader van het kasbeheer zien wij erop toe dat ook in 2024 de liquiditeitspositie voldoende garandeert dat de gemeente tijdig aan kortlopende verplichtingen (korter dan 1 jaar) kan voldoen. Zo nodig zal hierbij gebruik gemaakt worden van de kredietfaciliteit van € 5 miljoen die de gemeente bij de BNG heeft of gaat gebruik gemaakt worden van kasgeldleningen. Hierbij vindt ook afweging van de kosten plaats.

Dividend en rentebaten van leningen

Het volgende overzicht geeft de mutaties weer in het verloop van de dividenduitkeringen en rentebaten die we de komende jaren verwachten te ontvangen.

Dividend en rentebaten van leningen	2024	2025	2026	2027
Dividend	104	104	104	104
Langlopende leningen (u/g)	100	100	100	100
Kortlopende leningen (u/g)	-	-	-	-
Totaal	204	204	204	204

Voor de begroting 2024 houden wij rekening met een dividenduitkering van € 104.000. Naar verwachting zal dit de komende jaren aanhouden.

De rentebaten van geld gestald bij het Svn voor Startersleningen en Duurzaamheidsleningen vormen het merendeel van de rente over uitstaande langlopende leningen (u/g). Daarnaast ontvangen we rente over leningen aan sportverenigingen als gevolg van de eenderde regeling. Sinds 2009 mogen geen hypothecaire leningen meer worden verstrekt aan ambtenaren. Door aflossingen op de hypotheek neemt de rentebaat uit deze bron hierdoor langzaam af.

De te ontvangen rente van kortlopende uitstaande leningen (u/g) blijft nihil. Voor 2023 en daarna is de verwachting dat de financieringspositie niet toereikend is om inkomsten hieruit te genereren.

De Gemeentefinanciering

Voor de financiering van de diverse investeringen trekt de gemeente langlopende leningen (langer dan 1 jaar) aan. Per 1 januari 2023 heeft de portefeuille langlopende leningen een omvang van € 44,5 miljoen. De nieuwe investeringswensen (scholenbouw, uitbreiding sportaccommodaties en infra) leiden tot financieringswensen daartegenover staan de inkomsten uit grondexploitaties en subsidieregelingen. Vooralsnog verwachten we de komende vier jaar geen grote inkomsten uit grondexploitaties. Dit leidt ertoe dat de financieringsbehoefte de komende jaren gaat oplopen. Daarnaast moeten we vrijvallende langlopende leningen herfinancieren. In 2024 en 2025 moeten we € 16 miljoen herfinancieren.

Afhankelijk van het realisatietempo van de investeringen verwachten we een financieringsbehoefte. Hoe verder weg de financieringsbehoefte komt te liggen hoe onzekerder ook het te hanteren rentepercentage. In de ramingen voor de rente van langlopende geldleningen houden we daar rekening mee en ziet u oplopende budgetten.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit het saldo van:

- De werkelijk betaalde rente over aangetrokken leningen en opgenomen middelen in rekening courant ('rood-stand');
- De werkelijk ontvangen rente over verstrekte leningen en credit-saldi in rekening courant.

Het volgende overzicht geeft het verloop weer van het geraamde saldo van de financieringsfunctie voor de meerjarenbegroting t/m 2027.

Saldo financieringsfunctie	2024	2025	2026	2027
Betaalde rente langlopende leningen (o/g)	-900	-1.200	-1.500	-1.800
Betaalde rente kortlopende leningen (o/g)	-5	-5	-5	-5
Ontvangen rente langlopende leningen (u/g)	100	100	100	100
Ontvangen rente kortlopende leningen (u/g)	-	-	-	-
Totaal	-805	-1.105	-1.405	-1.705

We verwachten de komende jaren geen grote ontvangsten uit grondexploitaties. Hierdoor zal voor de bekostiging van nieuwe investeringen en de herfinanciering van vrijvallende leningen nieuwe leningen moeten worden aangetrokken. Rekening houdend met de verwachte oplopende rente ziet u de rentelasten voor langlopende leningen fors oplopen.